

Maartje Wortel (1982) debuteerde in 2009. Haar laatste roman is *Dennie is een star*. In 2021 verscheen *De groef*, in de Terloopsreeks van Van Oorschot.

schrijver tipt

Janita Monna schrijft wekelijks over poëzie.

Maartje Wortel Claire-Louise Bennett is bloedmooi en bloedirritant

Waar ik steeds naar terugkeer Elk jaar, in december, herlees ik *De Avonden*. Dat verveelt nooit, al verveelt Frits van Egters zich een ongeluk. De slotzinnen, min of meer ingebed in het collectieve geheugen van lezend Nederland, behoren tot de beste en meest ware zinnen die ooit zijn verschenen. Ik blijf ontroerd. Het is na 75 jaar nog altijd het ultieme boek om de decembermaand mee af te sluiten.

Maar het boek waar ik even zo vaak naar terugkeer als naar mijn eigen huis is *De ontdekking van de wereld* van Clarice Lispector. Ongeveer elke zin heb ik onderstreept. Er staat een liefdesverhaal in over een neusbeer die is aangeliënd als een hond, waardoor de neusbeer zelf ook denkt dat hij een hond is, omdat hij geen helder beeld heeft van zichzelf. Een fantastisch verhaal over de beklemming van de blik van de ander en over wat liefde wel en niet moet zijn.

Wat ik nu lees

Recent las ik het boek *Ik herinner me* van Joe Brainard. Een

klassieker waarin hij het simpele principe volgt iedere zin te beginnen met: Ik herinner me... Het boek is zowel een tijdsbeeld van de jaren zestig en zeventig, als een portret van de schrijver en laat de lezer vanzelfsprekend terugkeren naar zijn eigen herinneringen. Op een vreemde manier opwindend.

Waar ik me op verheug

Ik verheug me ten eerste op ongeveer elk boek dat de komende tijd zal verschijnen bij uitgeverij Koppernik. Vrijwel alles wat zij uitgeeft is prachtig, zowel wat vorm als wat inhoud betreft.

In 2023 verschijnt er een nieuwe vertaling van Claire-Louise Bennett, getiteld *Poel*. Ik ontdekte Bennett recent en vond haar werk zowel bloedmooi als bloedirritant; wat voor mij de perfecte combinatie is om van iets (of iemand) te gaan houden.

Wekelijks tipt een schrijver of een (beroeps)lezer drie favoriete boeken.

ZOEKEN NAAR GELUK

Ingmar Heytze
Met wat geluk
Podium;
56 blz €20,99

Ingmar Heytze slaagt er steevast in een opdracht naar zich toe te schrijven.

Een van Ingmar Heytzes klassiekers is toch wel *Voor de liefste onbekende*. Dat gedicht dat zo'n beetje stoer volhoudt dat een leven waarin de grote liefde nog moet verschijnen best voordelen heeft en dat tegelijk in elke regel de hoop op die 'liefste onbekende' ademt: 'Wacht een maand, een jaar,/ de eeuwigheid en één seconde meer - / maar kom, voor ik mijn ogen sluit.'

Het verscheen twintig jaar geleden. De Heytze van toen heeft de liefde gevonden en werd vader van twee dochters - wie zijn oeuvre volgt, weet dat het ook een plek kreeg in poëzie.

De dichter is inmiddels de vijftig gepasseerd en recent verscheen *Met wat geluk*. Wat zou hij doen als hij de jonge versie van zichzelf nog eens tegen zou komen, vraagt hij zich daarin af.

'Stel, ik kon teruggaan en mijn/ vijftientwintigjarige ik een oorvijs geven./ Zou ik dat doen? Jawel. Aan de andere kant:/ hoe kon hij weten dat hij de vijftig haalt,/al die gedichten schrijft, dochters krijgt/en terugkeert om zichzelf te slaan?'

Heytze schrijft graag in opdracht, een blik

Drie ademtochten voor de slaap
En voor ik zou gaan slapen dacht ik:
waar is het moment dat je het roer
uit handen geeft, jezelf op reis stuurt
in jezelf zonder te weten wie
wat tegenkomt -

en voordat ik ga slapen, niet alleen,
wat alles anders maakt, wetend
dat er om me heen drie harten kloppen
op hun eigen avontuur onder dezelfde sterren -
voordat ik ging slapen wist ik zeker
dat ik water zag, een bootje en een overkant,
een vuurtje met drie schaduwen erom.
Ik stapte in, meerde af, roeide zo
geruisloos als ik kon -

Ingmar Heytze

op de aantekeningen in de bundel bewijst het opnieuw. Gedichten ontstaan op verzoek van radio of tv, van onderwijs- of zorginstellingen, toch levert dat allerminst een onsamenhangende bundel op. Want steevast slaagt Heytze erin de gelegenheid naar zich toe te schrijven.

Rode draad in wat zich in tussenliggende jaren voordeed is die zo menselijke zoektocht naar geluk. 'Ik weet waar het geluk is maar ik mag het niet vertellen,/ aan niemand'. Dus zit er weinig anders op dan spoorzoeken: ligt het ergens in de poëzie verscholen? Niet kant en klaar. Maar wel op onverhoedse momenten. Ergens bijvoorbeeld, tussen regels over die onwennige, bange dagen van de coronalockdown. 'we pasten op elkaar'.

Ligt in samenzijn niet de sleutel? Met wie je leeft, met jezelf en wie je vroeger was, met wie er niet meer is? Heytze schreef een ontroerend prozagedicht over hoe hij afscheid nam van zijn vader: 'dat/ ik mijn vader inlijf met herinneringen en niet weet hoe ik hem/ recht moet doen'.

Met wat geluk is te lezen als een bevestiging van wat hij in die vroege coronadagen schreef:

'De kunst van leven blijft altijd dezelfde: ongevraagd komen,/ ongewild gaan, intussen doen wat je het liefste doet,/ vrede sluiten met je lot'.

